

FORENING AF FAMILIE- OG ARBEJDSLIV: KVINDERS OG MÆNDS MÅDE AT TILRETTELÆGGE ARBEJDET PÅ

Fremtidens beskæftigelsesvalg

I sommeren og efteråret 1998 gennemførte Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene en større undersøgelse om fremtidens beskæftigelsesvalg i alle de 15 EU-lande og Norge. »Hvem ønsker at arbejde?« »Hvornår?« og »Hvorfor?« var de hovedspørgsmål, der blev behandlet i undersøgelsen, der søgte meninger fra folk, der på daværende tidspunkt var i lønnet arbejde, eller som ønskede at indtræde på arbejdsmarkedet inden for de næste fem år. Denne brochure giver et sammendrag af de væsentligste iagttagelser i undersøgelsen om den nuværende deltagelse i lønnet arbejde og fremtidige præferencer hos mænd og kvinder, som bor sammen i parforhold.

De væsentligste iagttagelser

- Mere end to tredjedele af arbejdsstyrken i Den Europæiske Union og Norge er gift eller bor sammen med en partner. Dette betyder, at beslutninger om arbejdsmarkedsdeltagelse og arbejdstid ikke blot berører den enkelte selv men også dennes partner.
- Begge partners samlede og kombinerede ugentlige arbejdstid udgør 62 timer. Par med vanskelige økonomiske forhold bruger betydeligt mindre tid (53 timer) i lønnet arbejde end par, der anser sig for at have gode økonomiske forhold (66 timer).
- Tilstedeværelsen af børn i husholdningen har relativt ringe indflydelse på antallet af timer tilbragt i lønnet arbejde. Det er dog sådan, at i en ud af fire sådanne familier arbejder manden på fuld tid, mens kvinden har deltidsarbejde.
- I en stor andel husholdninger (43 %) er der kun én lønmodtager, og det er i de fleste tilfælde manden.
- Næsten en tredjedel (31 %) af parrene siger, at de ville foretrække en model, hvor manden arbejder på fuld tid, og kvinden arbejder på deltid, selv om denne model for nærværende kun praktiseres af 20 % af alle par.
- Et betydeligt antal par (16 %) hævder, at de godt kunne tænke sig, at begge partnere var deltidsbeskæftigede, men kun 2 % praktiserer for nærværende denne model.
- I modsætning til den nuværende situation siger mænd og kvinder, at de ville foretrække en mere ligelig deltagelse for begge partnere i lønnet arbejde. Flertallet af mænd og kvinder mener, at ikke kun manden, men også kvinden bør være beskæftiget.

DET EUROPÆISKE INSTITUT
til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene

Hvordan vælger familier mellem de forskellige beslag, der forsøges lagt på deres tid i de forskellige arbejds- og livssfærer i det moderne Europa? Og mere konkret hvordan når mænd og kvinder, der bor sammen, til enighed om, hvilken tid der skal vies det enkelte livsområde og af hvem?

Mens det generelt anerkendes, at énpersonshusholdninger og husholdninger med enlige forsørgere bliver mere og mere almindelige i Europa, koncentrerer den streng af undersøgelsen om fremtidens beskæftigelsesvalg, der bliver gennemgået her, sig om, hvordan lønnet arbejde deles mellem begge partnere i et parforhold. Dette er et spørgsmål, der er relevant for størstedelen af den erhvervsaktive befolkning, eftersom mere end to tredjedele af arbejdsstyrken i EU og Norge enten er gift eller bor sammen med en partner.

Kvinder i arbejde: nuværende og fremtidige scenarier

Ca. halvdelen af alle kvinder mellem 16 og 64 år i EU's 15 medlemsstater og Norge er p.t. i beskæftigelse. Kvinders beskæftigelsesprocent varierer meget fra land til land og strækker sig fra under 30 % i Spanien til over 70 % i Danmark, Sverige og Norge. To tredjedele af de beskæftigede kvinder er gift eller bor sammen med en partner, en tredjedel er enlige.

Når man ser på den valgte arbejdstype, så arbejder godt halvdelen (58 %) af de gifte og samlevende kvinder på fuld tid, mens 41 % arbejder på deltid (1). I modsætning hertil er fuldtidsarbejde mere udbredt blandt enlige kvinder (71 %).

Næsten alle partnere til de beskæftigede kvinder, der er gift eller samlevende, er i beskæftigelse, hovedsagelig på fuldtidsbasis. Kun en lille andel af partnerne (13 %) har ikke lønnet arbejde, enten fordi de er arbejdsløse, stadig studerer eller allerede er gået på pension. Endvidere er det meget få kvinder (3 %) i fuldtidsbeskæftigelse, der bor sammen med en person, der arbejder på deltid.

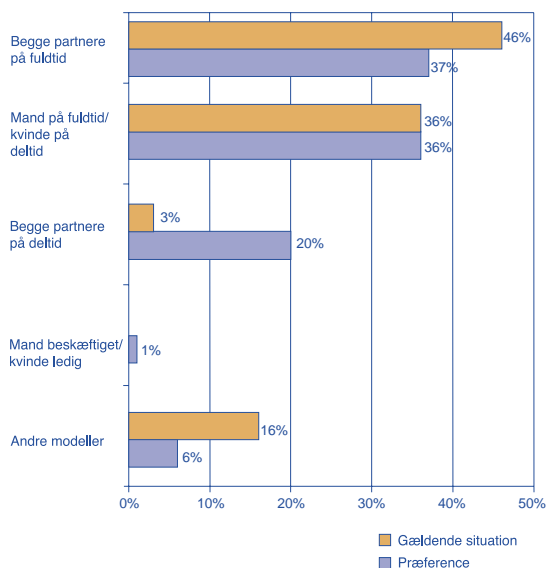
Hovedparten af de beskæftigede kvinder (se figur 1), der er gift eller bor sammen med en partner, falder ind under en af to kategorier:

- *Begge partnere arbejder på fuld tid:* Dette gælder for næsten halvdelen (46 %) af tilfældene.
- *Kvinden arbejder på deltid og hendes partner på fuld tid:* Dette gælder for 36 % af tilfældene.

Det bør bemærkes, at de data, der præsenteres i figur 1, kun gælder kvinder, der p.t. er i

beskæftigelse. Derfor indeholder kombinationen »manden er beskæftiget, og kvinden er det ikke« ingen tal for den gældende situation. Den indeholder kun fremtidige præferencer. Vi vil komme ind på de synspunkter, der er udtrykt af kvinder, der ikke p.t. har lønnet arbejde, i et senere afsnit i forbindelse med undersøgelsen af pars situation.

Figur 1. Situationen for beskæftigede kvinder, der er gift eller bor sammen med en partner (2)

Der er mange forskellige grunde til, at kvinder ønsker at arbejde: både personlige, såsom behovet for at tjene penge, og samfundsmæssige, såsom tilgængeligheden af børnepasningsfaciliteter, fordelene i socialsikringsystemet og fremherskende kulturelle værdier. Men selv om hovedparten af de for nærværende beskæftigede kvinder ville være ret så tilfredse med, at begge parter fortsat havde lønnet arbejde, viser de generelt en udpræget præference for nedsat arbejdstid for dem selv og deres partnere. De mest slående uoverensstemmelser mellem den gældende situation og de erklærede præferencer kan ses af følgende modeller:

Begge partnere arbejder på fuld tid: Selv om dette for nærværende praktiseres af 46 % af de beskæftigede kvinder og deres partnere, udtaler kun 37 % af førstnævnte, at de foretrækker dette arrangement.

Begge partnere arbejder på deltid: Mens kun 3 % af de beskæftigede kvinder, som har en partner, praktiserer denne arbejdsform, ville 20 % af dem meget gerne gøre det. Det er bemærkelsesværdigt, at en relativt høj andel af mændene (17 %) gerne ville vælge denne form for arbejde.

Hvad angår kombinationen »manden arbejder på fuld tid, kvinden på deltid«, er den nuværende

(1) Tallene er rundet op eller ned til nærmeste hele tal. Derfor bliver procenterne ikke altid 100, når de sammenlægges. Det bør bemærkes, at kun de respondenter, der besvarede de tilsvarende spørgsmål fuldstændigt, blev medtaget i tallene.

(2) De andre modeller er: mand, der arbejder på deltid/kvinde, der arbejder på fuld tid, mand ikke beskæftiget/kvinde beskæftiget, begge partnere ikke beskæftigede.

forekomst fuldt på linje med kvinders præferencer — i det mindste set samlet. Det praktiseres p.t. af 36 % af de beskæftigede kvinder, som er gift eller bor sammen med en partner, og en lignende andel siger, at de ville foretrække et sådant arrangement.

Meget fået af disse kvinder (2 %) ville vælge at være fuldstændigt uden for arbejdsmarkedet. På lignende vis sagde relativt få (5 %), at de gerne så deres partner i denne situation — i modsætning til den nuværende situation, hvor 13 % af partnerne ikke er i beskæftigelse.

Undersøgelsesresultaterne viser, at hovedparten af de beskæftigede kvinder, som er gift eller samlevende, har en partner, som også er i lønnet arbejde. De er generelt tilfredse med familiemodellen med to lønmodtagere. I forhold til den nuværende situation udviser beskæftigede kvinder imidlertid mindre interesse i fuldtidsarbejde og større interesse i deltidsarbejde — både for sig selv og for deres partnere.

Mænd i arbejde: nuværende og fremtidige scenarier

De nuværende beskæftigelsesprocenter for mænd er generelt højere, end de er for kvinder. I de 15 EU-medlemsstater og Norge har 71 % af alle mænd mellem 16 og 64 år p.t. et lønnet arbejde. Mænds beskæftigelsesprocenter udviser en mindre variation fra land til land end kvinders. I lighed med tendensen for beskæftigede kvinder, som er nævnt ovenfor, er to tredjedele (70 %) af de beskæftigede mænd gift eller lever sammen med en partner, mens 30 % er enlige.

Størsteparten af de beskæftigede mænd har fuldtidsarbejde. Andelen, der har deltidsarbejde, er kun på 9 %. Det er interessant at bemærke, at deltidsarbejde er mere udbredt blandt enlige mænd (17 %) end blandt mænd, som er gift eller lever sammen med en partner (5 %) — sædvanligvis fordi førstnævnte ofte er studerende, der har et deltidsarbejde ved siden af deres studier.

Hvad den nuværende deling af lønnet arbejdet partnerne imellem angår, er der tre fremherskende kategorier (se figur 2):

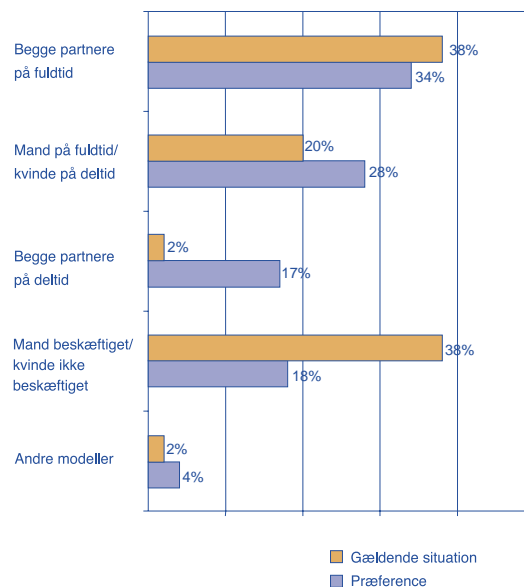
- *Begge partnere har fuldtidsarbejde:* Dette gælder for 38 % af de beskæftigede mænd, som er gift eller samlevende.
- *Manden har (enten fuldtids- eller deltids-) beskæftigelse, mens kvinden ikke har det:* Dette gælder ligeledes for 38 % af disse mænd.
- *Manden har fuldtidsarbejde og hans partner deltidsarbejde:* Dette gælder for 20 % af de beskæftigede mænd.

Denne deling af det lønnede arbejde mellem partnerne er imidlertid slet ikke i overensstemmelse med mænds præferencer:

- Mens 38 % af de beskæftigede mænd, som er gift eller samlevende p.t. har en partner, som overhovedet ikke har lønnet arbejder, siger 18 %, at de foretrækker denne model. Dette betyder, at de fleste mænd gerne så, at deres koner eller partnere deltog aktivt på arbejdsmarkedet.
- Selv om kun 2 % af de beskæftigede mænd har deltidsarbejde og har en partner, som også har deltidsarbejde, erklærer 17 % en præference for denne model. Dette svarer ret godt til andelen af kvinder (20 %), som ville være interesseret i denne måde at tilrettelægge arbejdet på inden for parforholdet.

Generelt ville flertallet (81 %) af de beskæftigede mænd foretrække, at deres koner eller partnere havde lønarbejde, og i så tilfælde så de gerne, at de havde deltidsarbejde (45 %) frem for fuldtidsarbejde (35 %). Kun et lille mindretal af beskæftigede mænd har en præference for, at kvinder slet ikke har lønnet arbejde. Hvad angår dem selv, foretrækker gifte eller samlevende mænd for det meste fuldtidsarbejde (76 %). Men en relativt betydelig andel af mændene (22 %) ville foretrække at have et deltidsarbejde.

Figur 2. Situationen for beskæftigede mænd, som er gift eller lever sammen med en partner

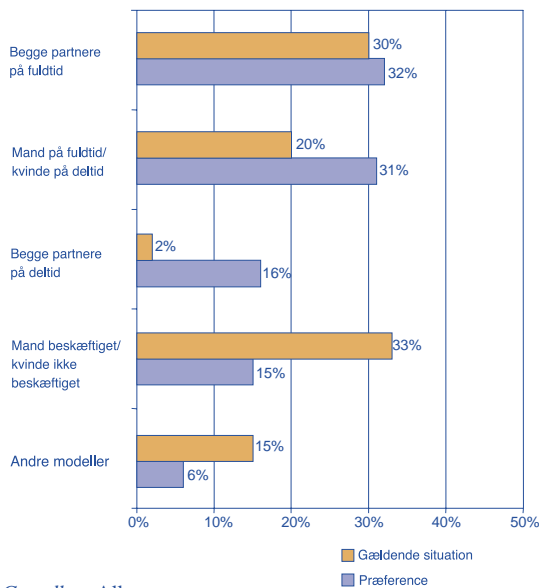

Arbejds mønstre og præferencer hos par

I de foregående to afsnit så vi på de individuelle synspunkter hos beskæftigede kvinder og mænd, som er gift eller lever sammen med en partner. Samlet set er kvindernes og mændenes svar stort set på linje med hinanden — ikke blot hvad angår nuværende beskæftigelsesstatus og arbejdstid, men også hvad angår deres tilsvarende præferencer. Ved

at kombinere mændenes og kvindernes svar får vi et billede af de nuværende arbejdsmønstre hos par og deres præferencer for fremtiden.

Figur 3. Arbejdsmønstre for mænd og kvinder, der lever i parforhold

Grundlag: Alle par.

Fra undersøgelsesresultaterne kan vi identificere følgende fire typer beskæftigelsesmodeller for par, som er numerisk og politisk vigtige (se figur 3):

- *Begge partnere har fuldtidsarbejde:* Denne model praktiseres for nærværende af 30 % af parrene i EU og Norge. Kun lidt flere (32 %) siger, at de ville foretrække denne model i fremtiden. Men det er interessant at notere sig, at par, der viser interesse for denne model, ikke nødvendigvis er de samme, som for nærværende praktiserer den.
- *Manden har fuldtidsarbejde, og kvinden arbejder på deltid:* Denne model praktiseres for nærværende af 20 % af parrene. Et større antal (31 %) udtrykker et ønske om at arbejde på denne måde i fremtiden.
- *Begge partnere har deltidsarbejde:* Selv om et meget lille antal par (2 %) for nærværende praktiserer denne model, er der et betydeligt større antal (16 %), der siger, at de ville foretrække dette mønster.
- *Manden har et job, mens kvinden ikke har det:* Denne model praktiseres for nærværende af et ud af tre par. Kun 15 % siger, at de ville foretrække denne model i fremtiden.

Generelt afslører undersøgelsens data, at hovedparten af parrene i EU og Norge foretrækker, at begge partnere har lønnet arbejde. I modsætning til den nuværende situation er der givet klart udtryk for interesse i mere deltidsarbejde — hovedsagelig for kvinder, men også for mænd.

Tilfredshedsniveauer

Tallene ovenfor giver oplysninger om de forskellige arbejdsmodeller, der praktiseres eller foretrækkes af parrene. De siger ikke noget om, hvorvidt parrene er tilfredse med deres valgte modeller, eller hvorvidt de ville foretrække andre typer af deling af arbejdstiden og arbejdsmarkedsdeltagelsen.

En nærmere analyse viser, at den nuværende situation ofte — men ikke altid — stemmer overens med parrenes præferencer, når begge partnere er i lønnet beskæftigelse.

Når *begge partnere arbejder på fuldtid*, er over halvdelen af parrene (55 % mænd og 55 % kvinder) tilfredse med denne ordning. De andre 45 % ville foretrække andre ordninger. En ud af fem ville foretrække, at manden havde fuldtidsarbejde, mens kvinden arbejdede på deltid, og en ud af syv så gerne, at begge partnere havde deltidsarbejde.

Et lignende mønster kan ses, hvis *manden har fuldtidsarbejde, og kvinden har deltidsarbejde*. Også her udtaler over halvdelen af respondenterne (62 % kvinder og 55 % mænd), at de er tilfredse med denne ordning. Hvad angår denne gruppes fremtidige præferencer, udtaler kun 12 % af kvinderne og 11 % af mændene, at de gerne så, at begge partnere arbejdede på fuldtid, og endnu færre (2 % kvinder og 9 % mænd) udtaler, at de gerne så, at manden havde fuldtidsarbejde, mens kvinden holdt sig uden for arbejdsmarkedet. Et relativt betydeligt antal — et ud af seks par — ville foretrække den model, hvor begge partnere har deltidsarbejde. Denne models tiltrækningskraft synes at øge, hvis en af partnerne allerede har deltidsarbejde.

Par, hvor *begge partnere har deltidsarbejde*, synes meget tilfredse med denne ordning. To tredjedele af respondenterne i denne gruppe er i den heldige situation, at de arbejder på den måde, de foretrækker. Mens kun 2 % af alle par har denne type arbejdstidsordning, udtaler 16 %, at de ville vælge denne model frem for de andre.

Når vi ser på gruppen af par, hvor *manden er beskæftiget, og kvinden ikke er det*, er det sådan, at under halvdelen (40 % kvinder og 33 % mænd) udtaler, at dette er den ordning, som de ville foretrække. Andre ordninger, som denne gruppe synes om, er, at *manden har fuldtidsarbejde, og kvinden arbejder på deltid* (29 % kvinder og 20 % mænd); at *begge partnere har fuldtidsarbejde* (19 % mænd og 17 % kvinder); og at *begge har deltidsarbejde* (12 % mænd og 7 % kvinder).

Meget få respondenter (under 20 %) er tilfredse, hvis *manden ikke er beskæftiget*, eller hvis *kvinden for nærværende har flere arbejdstimer end manden*. Generelt er mænd og kvinder enige om, at det ville være mere ønskeligt for manden at være i lønnet

arbejde og at have mindst samme antal ugentlige arbejdstimer som sin kone eller partner.

Kønssforskelle

Der er for nærværende stadig betydelige kønsspecifikke forskelle, når det gælder deling af beskæftigelsen og arbejdstiden mellem mænd og kvinder, der lever i parforhold. Gifte eller samlevende mænd har ikke blot oftere lønnet arbejde end deres partnere, de har også normalt flere arbejdstimer. Disse kønsspecifikke forskelle gør sig også gældende, når man ser på parrenes præferencer, men i mindre grad. Sammenlignet med den nuværende situation anses det for ønskeligt, at flere kvinder deltager aktivt på arbejdsmarkedet. Der er en øget interesse i deltidsordninger for kvinder, men også en betydelig interesse i deltidsarbejde for mænd. Generelt afslører undersøgelsen, at de fleste par ville foretrække en mere ligelig fordeling af arbejdsmarkedsdeltagelsen og arbejdstiden. Mænds og kvinders præferencer stemmer også i betydelig grad overens.

Kombinerede arbejdstider inden for husholdningen

I EU og Norge er der ca. 66 millioner par, hvor mindst én af partnerne har lønnet arbejde. Hos mere end halvdelen af disse par (57 %) er der to lønmodtagere. Hos de resterende 43 % er der kun én beskæftiget person – sædvanligvis manden, selv om det for 8 %'s vedkommende er kvinden, som er den eneste lønmodtager (fordi manden enten studerer, er arbejdsløs eller pensioneret).

Undersøgelsen afslører, at forskellen mellem parrenes nuværende samlede arbejdstid (62 timer) og deres foretrukne arbejdstid (61 timer) er meget lille. Dette betyder ikke, at alle beskæftigede par er tilfredse med deres nuværende situation. Når man tager betragtninger om økonomi og familiestørrelse

med ind i billedet, er der rent faktisk betydelige forskelle mellem den nuværende situation og præferencerne, som ikke er afspejlet i de samlede tal.

Kun en tredjedel af parrene er mere eller mindre tilfredse med deres nuværende fælles arbejdstilrettelæggelse. Mens omkring en fjerdedel af parrene gerne ville øge deres arbejdstid med mere end fem timer om ugen, ville 41 % gerne reducere den med mere end fem timer om ugen.

Som tabel 1 nedenfor viser, er der et tæt forhold mellem den ugentlige arbejdstid for begge partnere og deres økonomiske situation. Næsten halvdelen af parrene (46 %) anser sig for at være »velhavende«. Denne gruppe omfatter et stort antal par, hvor begge parter har fuldtidsarbejde, og de har det største antal samlede arbejdstimer (66 timer). Omkring det samme antal (47 %) siger, at de »lige klarer sig«. Denne gruppe arbejder 7 timer mindre end den første gruppe (59 timer). Det er ikke overraskende at finde, at der i gruppen »med økonomiske problemer« (7 % af det samlede antal par) ofte kun er én lønmodtager pr. par: Denne gruppe er interesseret i at øge deres samlede ugentlige arbejdstid med gennemsnitligt 11 timer.

Børns rolle i husholdningen

Flertallet af par, der er gift eller samlevende (70 %), har egne børn, der stadig bor hjemme. Blandt disse har 24 % børn under 6 år, andre 45 % har børn på 6 år og derover, og de resterende 30 % har enten endnu ikke nogen børn, eller deres børn er allerede flyttet hjemmefra.

Overraskende nok øver tilstedeværelsen af børn i husholdningen meget lidt indflydelse på parrets samlede arbejdstid — hvad enten der er tale om det eksisterende eller det foretrukne antal timer (se tabel

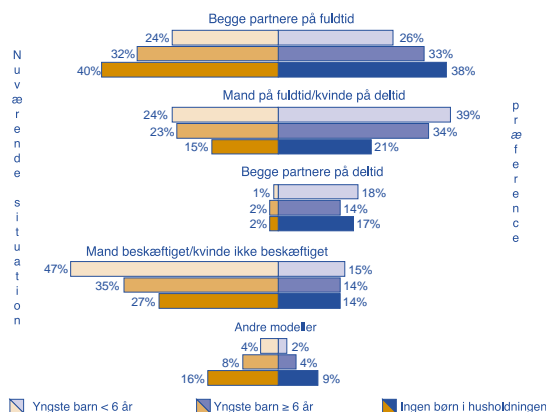
Tabel 1. Kombinerede arbejdstider inden for husholdningen

	Nuværende situation	Præference
Alle par	62 timer	61 timer
<i>Økonomisk situation:</i>		
● Velhavende	66 timer	61 timer
● Klarer sig lige	59 timer	61 timer
● Økonomiske problemer	53 timer	64 timer
<i>Børn i husholdningen:</i>		
● Yngste barn < 6 år	59 timer	61 timer
● Yngste barn ≥ 6 år	63 timer	61 timer
● Ingen børn i husholdningen	63 timer	61 timer

Grundlag: Par, hvor mindst én af partnerne har lønnet arbejde.

1). Par med børn under 6 år melder om det laveste antal arbejdstimer, og de vil gerne øge dette en smule (fra 59 til 61 timer). Dette kan forklares ved, at mange kvinder i denne gruppe overhovedet ikke er i arbejde, men gerne vil være del af arbejdsstyrken — i det mindste på deltid. I de andre grupper af par — dem med ældre børn eller uden børn i husholdningen — er det nuværende antal af ugentlige arbejdstimer for begge parter marginalt højere (63 timer). Disse par ville gerne reducere deres arbejdstid lidt (til 61 timer).

Figur 4. Arbejdsmarkedsdeltagelse og børn i husholdningen

Grundlag: Par, hvor mindst en af partnerne har lønnet arbejde.

Selv om der er overraskende små forskelle mellem par med børn og par uden børn, hvad angår den samlede ugentlige arbejdstid, så påvirkes den måde, hvorpå arbejdet er fordelt mellem partnerne, bestemt af tilstedeværelsen af børn og navnlig af det yngste barns alder (se figur 4).

- Jo yngre børnene i husholdningen er, jo mindre sandsynligt er det, at *begge parter har fuldtidsarbejde*. I husholdninger med børn under 6 år er det blot 24 % af forældrene, der har fuldtidsarbejde. Den tilsvarende procent for husholdningerne uden børn er helt oppe på 40 %.
- Den højeste andel af husholdninger (47 %), hvor *manden er beskæftiget, og kvinden ikke er det*, findes i husholdninger med børn under 6 år. Hvis der ikke er nogen børn i hjemmet, falder dette tal til 27 %.
- Kvinders deltidsarbejde er klart forbundet med tilstedeværelsen af børn i husholdningen. I de husholdninger, hvor der er børn, følger et ud af fire par modellen *manden arbejder på fuldtid, og kvinden har deltidsarbejde*. Derimod falder dette tal til 15 %, når der ikke er nogen børn i husholdningen.

Det er interessant nok, at tilstedeværelsen af børn kun har lidt indflydelse på, om par, både mænd og kvinder, ønsker at deltage i arbejdsmarkedet. De

fleste par ville foretrække, at begge partnere deltog i lønnet arbejde (mindst på deltid), og dette er tilfældet, uanset om der er børn i husholdningen eller uanset det yngste barns alder (se figur 4).

Men hvis der er børn i hjemmet, og navnlig når børnene er meget små, er der en øget interesse i arbejdstidsordninger, der omfatter deltidsarbejde. Selv om kun 20 % af parrene for nærværende praktiserer modellen »*mand i fuldtidsjob, kvinde på deltid*«, udtrykker 31 % en interesse i at vælge denne type arbejde. Men den relativt store interesse i, at »*begge parter arbejder på deltid*« synes at være uafhængig af tilstedeværelsen af børn.

Konklusioner

Denne tekst fokuserer på arbejdsmarkedsdeltagelsen og arbejdstiden for mænd og kvinder, der lever i parforhold. Undersøgelsen afslører, at individuelle beslutninger om, hvorvidt man skal søge beskæftigelse og om antallet af ugentlige arbejdstimer, er både påvirket af og har en indvirkning på partneren. Det siger derfor sig selv, at arbejdsmarkedspolitikker og socialpolitikker i forbindelse med andre sfærer i livet kan sammenkædes.

Det er klart, at den nuværende fordeling af beskæftigelsen på de to parter i et parforhold ikke er i overensstemmelse med deres udtrykte præferencer. Mænd og kvinder søger en mere ligelig fordeling af arbejdsmarkedsdeltagelsen og arbejdstiden, uanset om der er børn i husholdningen eller ej og uanset børnenes alder. Tilstedeværelsen af børn og deres alder har imidlertid en indflydelse på den foretrukne arbejdstid: Hvor der er yngre børn i husholdningen, foretrækker mange par, at én partner — normalt kvinden — har deltidsarbejde.

Disse resultater beviser, at foranstaltninger, der har til formål at bistå med at forene arbejde og familieansvar såvel som at udjævne den nuværende deltagelse i lønnet arbejde hos begge parter, med stor sandsynlighed vil blive bifaldet af en stor del af den eksisterende arbejdsstyrke. Der er to større udfordringer for arbejdsmarkedet og familiepolitikkerne:

- 1) Den første udfordring er at hjælpe kvinder med små børn til at deltage i lønnet arbejde. Praktisk set kunne dette betyde tilvejebringelse af børnepasning af høj kvalitet til en billig penge, som lever op til det ændrede arbejdsmarkeds krav (f.eks. uregelmæssig arbejdstid).
- 2) Den anden udfordring er behovet for passende arbejdsvilkår, som kan hjælpe kvinder og mænd med bedre at kunne forene familie- og arbejdsliv. Fremme af deltidsarbejde af høj kvalitet — for både mænd og kvinder — forbliver fortsat et

centralt emne inden for dette område. Men deltidsarbejde vil kun være et effektivt middel til at forene familie- og arbejdsliv og fremme ligestilling, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- Det tilbydes og praktiseres på alle kvalifikationsniveauer (og ikke kun i lavtkvalificerede job).
- Det tilbydes og fremmes på vegne af og praktiseres af både mænd og kvinder.
- Den enkeltes karriereudsigter bliver ikke hæmmet på langt sigt.
- Der ydes en rimelig socialsikringsstandard.
- Muligheden for at kunne vende tilbage til fuldtidsbeskæftigelse, hvis dette er ønskeligt, er til stede.

Vedrørende undersøgelsen om fremtidens beskæftigelsesvalg

Denne undersøgelse, der blev gennemført af Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene i sommeren og efteråret 1998, omfattede 30 557 telefoninterview med folk i aldersgruppen 16-64 år i alle de 15 EU-medlemsstater og Norge. Undersøgelsen giver oplysninger om både den nuværende situation og fremtidige præferencer hos de interviewede, hvad beskæftigelse angår. Da interviewene fandt sted, udtrykte 43 % (7 749 ud af 17 908) af de ikke-beskæftigede et ønske om ikke at arbejde i fem år.

Denne gruppe er ikke medtaget i den videre analyse. Hvis intet andet er nævnt, er alle tallene i denne brochure fra undersøgelsen om fremtidens beskæftigelsesvalg.

Definitioner anvendte i teksten:

deltid = under 35 timer om ugen (medmindre andet er nævnt)

fuldtid = 35 timer om ugen eller mere.

Denne tekst er udarbejdet for Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene af Harald Bielenski og Josef Hartmann fra Infratest Burke Sozialforschung, München.

PUBLIKATIONER

Instituttets publikationer er til salg i Deres lokale boghandel eller fra EU's officielle salgskontorer i EU eller Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer, L-2985, Luxembourg (webadresse: www.eur-op.eu.int). Hvor der ikke er angivet pris, er dokumentet gratis og tilgængeligt på Instituttets websted på adressen: www.eurofound.ie/publications/ eller på anmodning fra Institutet.

1. **Fuldtid- eller deltidsarbejde: Realiteter og muligheder** (sammendrag) EF/00/21
Tilgængelig på ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT, FI, SV
2. **Selvstændig erhvervsvirksomhed: Valg eller nødvendighed?** (sammendrag) EF/00/22
Tilgængelig på ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT, FI, SV
3. **Arbejdsmarkedsdeltagelse: Nu og i fremtiden** (sammendrag) EF/00/19
Tilgængelig på ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT, FI, SV
4. **Employment options and labour market participation** (Beskæftigelsesmuligheder og arbejdsmarkedsdeltagelse)

- (rapport) EF/00/26
Tilgængelig på DE, FR, EN
5. **Tidspres og autonomi på arbejdspladsen i Den Europæiske Union** (sammendrag) EF/97/43
Tilgængelig på ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT, FI, SV
6. **Køn og arbejdsvilkår** (sammendrag) EF/97/59
Tilgængelig på ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT, FI, SV
7. **Bulletin of European Studies on Time – BEST** (Bulletin om europæiske tidsstudier) Tilgængelig på DE, FR, EN
To udgaver pr. år
8. **Reduction in working time: a literature review** (Arbejdstidsnedsættelse: En litteraturgennemgang) EF/98/11
Tilgængelig på DE, FR, EN
18 EUR
9. **Supporting employability: guides to good practice in employment counselling and guidance** (Støtte af beskæftigelsesegnetheden: Retningslinjer for god praksis i erhvervsvejledning)

EF/98/34
Tilgængelig på ES, FR, IT, FI

10. **Managing an ageing workforce: a guide to good practice** (Styring af en stadig ældre arbejdsstyrke: En vejledning i god praksis) EF/98/65
Tilgængelig på ES, DE, EN, FR, FI
11. **Bekæmpelse af aldersbarrierer på arbejdsmarkedet** (sammenfattende rapport) EF/97/18
Tilgængelig på ES, DA, DE, EN, FR, IT, NL, PT, FI, SV
12. **Linking welfare and work** (Forening af velfærd og arbejde) EF/98/53
Kun tilgængelig på EN

YDERLIGERE INFORMATION

Yderligere information om fremtidens beskæftigelsesmuligheder kan findes på Instituttets websted (www.eurofound.ie) eller ved at kontakte:

Dimitrios Politis
Information Liaison Officer
Tlf. (353-1) 204 31 40
Fax: (353-1) 282 64 56
E-post: dmp@eurofound.ie

Copyright: Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene. Gengivelse er tilladt, dog ikke til kommercielle formål, såfremt kilden er angivet, og der indsendes en kopi til Institutet.

Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene
Wyattville Road, Loughlinstown, Co. Dublin, Irland.

Tlf. (353 1) 204 31 00

Fax (353 1) 282 64 56/282 42 09

e-post: postmaster@eurofound.ie

EF/00/25/DA

KONTORET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS
OFFICIELLE PUBLIKATIONER

L-2985 Luxembourg